



Sisäministeriö
Inrikesministeriet

VN/28970/2023

**SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALAN
TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA
2024-2028**

1. Johdanto

Sisäministeriön hallinnonalan monivuotinen toiminnan ja talouden suunnittelu on osa julkisen talouden suunnitelmaa ja pääministeri Orpon hallitusohjelman sekä hallinnonalan konsernistrategian toimeenpanoa.

Sisäministeriön hallinnonalan konsernistrategia annettiin 14.12.2023. Konsernistrategiassa esitettyjen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisen edellytyksenä on niiden onnistunut kytkentä hallinnonalan toiminnan ja talouden monivuotiseen suunnitteluprosessiin ja monivuotisiin tulossopimuksiin. Monivuotisissa tulossopimuksissa asetetaan sitovat tulostavoitteet vuodelle 2024 ja alustavat tavoitteet suunnittelukaudelle 2025-2028.

Hallinnonalan virastojen ja laitosten toiminnan suunnittelussa hyödynnetään tuloksellisuusketjumallia, jolla varmistetaan kytkentä konsernistrategiasta toiminnallisiin tulostavoitteisiin. Suunnittelun lähtökohtana ovat

- pääministeri Orpon hallitusohjelman tavoitteet ja
- hallinnonalan konsernistrategian yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet.

Sisäministeriön hallinnonalan konsernistrategian tavoitteet suunnittelukaudella 2024–2028:

1. Kiireellisten viranomaispalveluiden saavutettavuus on hyvä.
2. Väkivalta ja onnettomuudet vähenevät. Jengi- ja järjestäytynyt rikollisuus eivät saa kasvusijaa suomalaisessa yhteiskunnassa.
3. Suomeen kohdistuva maahanmuutto ei aiheuta turvallisuushukkaa eikä maahanmuuttojärjestelmämme mahdollista väärinkäytöksiä. Maasta poistutaan ja poistetaan tehokkaasti.
4. Ihmiset, viranomaiset, elinkeinoelämä ja yhteiskunta ovat hyvin varautuneita ulkopuoliseen vaikuttamiseen sekä erilaisiin kriiseihin ja häiriöihin.
5. Ihmiset luottavat turvallisuusviranomaisiin.

Virastojen ja laitosten toiminnalliset tulostavoitteet ja niihin liittyvät toimenpiteet on suunniteltu edellä mainittuihin tavoitekokonaisuuksiin. Valmistelussa on kiinnitetty erityistä huomiota hallitusohjelman toimeenpanoon ja konsernistrategiaan.

Hallinnonalan toiminnan ja talouden suunnitteluprosessi sisältää koko hallinnonalan ja yksittäisten virastojen tehtävät ja toiminnan, mutta tulossopimusten lähtökohtana ei ole virastojen tehtävien mukaisen kattavuuden saavuttaminen. Perustoiminta ja siihen liittyvät toimenpiteet suunnittelukaudella sisällytetään ohjaavan osaston kanssa yhteistyössä valmisteltuihin virastokohtaisiin toimintasuunnitelmiin, ei tulossopimuksiin.

Tulostavoitteiden valmistelussa on pyritty useampivuotisiin tavoitteisiin, jotka ovat aidosti tavoitteellisia ja mitattavia. Suunnittelukaudelle 2024-2028 tehdyissä tulossopimuksissa on määritelty jokaiselle toiminnalliselle tulostavoitteelle tavoitetasot/ mittarit. Monivuotisiin tulossopimuksiin tehdään vuosittain tarvittavat tarkennukset toiminnallisten tulostavoitteiden osalta.

SM:n hallinnonalan virastojen ja laitosten tulossopimukset 2024-2028 löytyvät ministeriön nettisivuilta.

2. Sisäministeriön hallinnonalan strategiset tavoitteet vuosina 2024-2028

1. Kiireellisten viranomaispalveluiden saavutettavuus on hyvä.

Toiminnalliset tulostavoitteet suunnittelukaudelle 2024-2028:

- Poliisin palveluiden saatavuus ja laatu paranevat palvelutasoa valtakunnallisesti yhdenmukaistamalla ja lisäämällä yli poliisiyksiköiden rajojen tapahtuvaa toimintaa sekä viranomaisyhteistyötä.
- Meripelastustoimen hätätilanteisiin ja ympäristövahinkoihin osoitetaan viipymättä vaikuttavaa apua.
- Hätäkeskukset vastaavat nopeasti ja välittävät avuntarpeeseen tarkoituksenmukaisen avun viivytyksettä.

2. Väkivalta ja onnettomuudet vähenevät. Jengi- ja järjestäytynyt rikollisuus eivät saa kasvusijaa suomalaisessa yhteiskunnassa.

Toiminnalliset tulostavoitteet suunnittelukaudelle 2024-2028:

- Väkivalta, järjestäytynyt rikollisuus sekä nuoriso- ja jengirikollisuus vähenevät käyttämällä monipuolisesti poliisin rikostorjunta- ja moniviranomaisyhteistyön keinoja.
- Liikennekuolemat puolittuvat vuoteen 2030 mennessä ja vakavat loukkaantumiset vähenevät osaltaan poliisin liikenneturvallisuustyöllä.
- Pelastusopiston TKI-toiminta on laadukasta ja vastaa tarvetta.

3. Suomeen kohdistuva maahanmuutto ei aiheuta turvallisuushkaa eikä maahanmuuttojärjestelmämme mahdollista väärinkäytöksiä. Maasta poistutaan ja poistetaan tehokkaasti.

Toiminnalliset tulostavoitteet suunnittelukaudelle 2024-2028:

- Parannetaan ulkomaisen työvoiman saatavuutta nopeuttamalla luvan saamista ja varmistetaan kustannustehokas sekä väärinkäytökset ehkäisevä oleskelulupajärjestelmä, joka tukee kansallista turvallisuutta. Kansalaisuushakemusten ruuhka puretaan.
- Turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmä toimii tehokkaasti, väärinkäytökset estetään, turvallisuusuhat havaitaan varhaisessa vaiheessa ja niihin puututaan.
- Suomessa oleskelevat kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneet poistuvat tai heidät poistetaan maasta viivytyksettä päätöksen saamisesta. Vapaaehtoinen paluu on ensisijainen maasta poistumisen muoto. Viranomaisten välistä yhteistyötä tehostetaan paluiden ja palautusten täytäntöönpanossa.
- Tehostetaan palautuksia, laittoman maahantulon torjuntaa sekä poliisin, Maahanmuuttoviraston ja muiden viranomaisten yhteistyötä ja tiedonvaihtoa palautusten nopeaksi täytäntöönpanemiseksi.
- Suomen rajavalvonta on uskottavaa. Luvattomat rajanylitykset, rajat ylittävä rikollisuus ja muu laiton toiminta paljastetaan, sitä vähennetään ja luvattomat rajanylittäjät otetaan kiinni. Rajatapahtumia ennaltaehkäistään ja estetään tehokkaalla rajavalvonnalla ja sitä tukevalla valvontajärjestelmällä.

4. Ihmiset, viranomaiset, elinkeinoelämä ja yhteiskunta ovat hyvin varautuneita ulkopuoliseen vaikuttamiseen ja sekä erilaisiin kriiseihin ja häiriöihin.

Toiminnalliset tulostavoitteet suunnittelukaudelle 2024-2028:

- Hätäkeskustoiminta on varmistettu kaikissa oloissa.
- Poliisi on varautunut, tunnistaa ennalta ja antaa oikeinmitoitettua vastetta erilaisiin turvallisuushäiriöihin kaikissa oloissa.
- Ennakoidaan ja varaudutaan toimintaympäristön muutoksiin ja turvallisuushäiriöihin, erityisesti laajamittaisen ja välineellistetyn maahantulon tilanteisiin sekä kyberturvallisuusriskeihin. (Migri)
- Rajavartiolaitoksen valmius ja suorituskyky vastaavat tehtäviä ja toimintaympäristön vaatimuksia. Varaudutaan määrätietoisesti hybridivaikuttamiseen itärajalla ja merellä.
- Vahvistetaan Rajavartiolaitoksen toimintakykyä ja toimivaltuuksia itärajan, Itämeren ja harvaan asuttujen alueiden turvallisuuden takaamiseksi.
- Lainsäädäntö, mukaan lukien toimivaltuudet, päivitetään vastaamaan rajaturvallisuuden tarpeita.
- Rajavartiolaitoksen sotilaallista suorituskykyä sekä liittoutumisen edellyttämää yhteistoimintakykyä kehitetään turvallisuusympäristöön vastaamiseksi tiiviissä yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa.
- Varautumiskoulutus vahvistaa kansallista turvallisuutta ja yhteiskunnan kriisinkestävyttä. (PeO)
- Kansainvälisen pelastustoiminnan valmiutta ylläpidetään.

5. Ihmiset luottavat turvallisuusviranomaisiin.

Toiminnalliset tulostavoitteet suunnittelukaudelle 2024-2028:

- Turvallisuusviranomaisvastaisuus ei nouse.
- Rajavartiolaitoksen toiminta ja näkyvyys lisäävät turvallisuutta ja turvallisuuspalvelujen saatavuus on hyvä.
- Jatketaan aktiivista osallistumista kansainväliseen siviilikriisinhallintaan, muun muassa lähettämällä asiantuntijoita sisäisen turvallisuuden kannalta tärkeisiin operaatioihin.
- Suomen siviilikriisinhallintaan osallistuminen on vaikuttavaa ja vastaa niin kahden- kuin monenvälisiin sitoumuksiin.
- Hätäkeskuslaitoksen toiminta ja palvelut ovat luotettavia ja lisäävät turvallisuuden tunnetta.
- Pelastusopiston koulutus on laadukasta ja vastaa tarvetta.

6. Sisäministeriön hallinnonalan muut tavoitteet

- Kriisinhallintakeskuksen palvelutaso on riittävää ja vastaa asiakkaiden tarpeisiin.
- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden linjaukset ovat valtavirtaistettu Kriisinhallintakeskuksen toimintaan ja ohjelmien kansallinen toimeenpano jatkuu.
- Hätäkeskuslaitos on hyvin johdettu virasto ja henkilöstö viihtyy työssään.
- Pelastusopiston henkilöstö on hyvinvoivaa muuttuvassa toimintaympäristössä.
- Pelastusopiston koulutustoiminta turvaa pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan suorituskykyä.
- Poliisihallituksen palveluja ja tuottavuutta on parannettu lisäämällä tiedolla johtamista ja digitalisaatiota sekä kehittämällä pitkän aikavälin suunnittelua.
- Poliisin henkilöstön rakenne sekä uudistettu koulutus vastaavat toimintaympäristöä ja toiminnallisia tarpeita.
- Rajavartiolaitoksen palveluja ja tuottavuutta on parannettu lisäämällä tiedolla johtamista ja digitalisaatiota.

7. Voimavarojen hallinta

Keskeiset painopistealueet:

- Valtion yhteisen henkilöstöstrategian toimeenpano
- Johtaminen on ammattitaitoista ja tukee tuloksellisuutta (Mittari: Johtamisindeksi)

- Henkilöstö voi hyvin (Mittari: työtyytyväisyysindeksi)
- Julkisen talouden tila ja sen vaikutukset toiminnan ja talouden suunnitteluun (lähtökohtana sopeuttaminen määrärahakehyksiin)

3. Sisäministeriön hallinnonalan resurssit vuosina 2024–2028

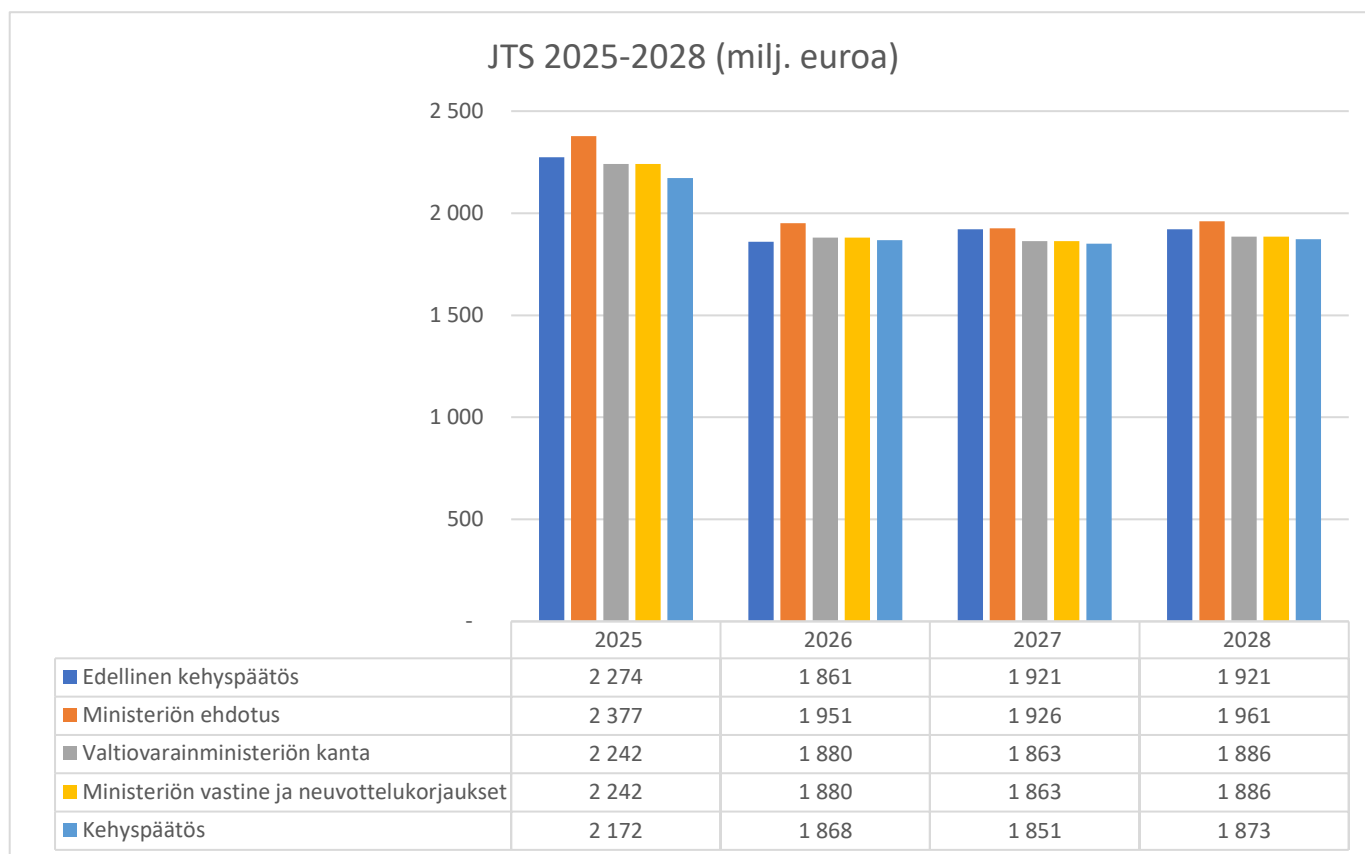
3.1. Toiminnan rahoitus

Sisäministeriön hallinnonalan rahoitus on vuoden 2024 talousarviossa yhteensä 2,58 mrd. euroa, joka on 100 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2023 varsinaisessa talousarviossa. Määrärahataso alenee n. 1,9 mrd. euroon v. 2028. Kehyskauden lopussa pääluokan määrärahoista 12% kohdistuu hallintoon, 56% poliisitoimeen, 18% Rajavartiolaitoksen toimintaan, 7% pelastustoimeen ja hätäkeskustoimintaan sekä 7% maahanmuuton menoihin.

Hallitus on vuonna 2023 päättänyt yli 9 miljardin euron sopeuttamistoimista, josta 400 miljoonaa euroa kohdistuu valtion virastoihin. Tästä kohdistuu yhteensä n. 30 milj. euroa sisäministeriön hallinnonalalle. Sisäministeriön hallinnonalaan kohdennettiin huomattavasti pienempi säästö (-1,81 %) kuin yleisesti valtion hallintoon (-9,58 %). Säästöissä noudatetaan hallituksen päätöstä, jonka mukaan operatiivisissa tehtävissä eli kenttätöissä toimivien poliisien ja rajavartioiden määrä ei vähene. Hallinnonalan virastojen taloustilanne on tämän johdosta vaihteleva. Kriittisin tilanne jo vuonna 2025 on suojelupoliisin ja pelastusopiston osalta, mutta myös muilla toimialoilla on haasteita erityisesti kehyskauden lopulla.

Säästöjen toimeenpanoa suurempi haaste hallinnonalalla on, että julkisen talouden tila tuskin mahdollistaa merkittävän rahoitustason lisäämisen lähivuosina. Aiempi rahoitusvaje, uusien tehtävien edellyttämä resursointi ja kustannustennousu (erityisesti ICT- ja toimitilakustannukset) muodostavat haasteellisen kokonaisuuden, joka on rahoitettava nykykehysten puitteissa. Hallinnonala on hyvin työvoimavaltainen sekä ICT- järjestelmistä riippuvainen. Menojen vähentämistarve on kokonaisuudessaan vuosina 2025 – 2028 edellä mainitut sekä säästöt huomioiden 71,4 – 131,8 milj. euroa

Suomen turvallisuusympäristön muutos, tilannekuva ja tunnistetut riskit edellyttävät edelleen turvallisuusviranomaisten resurssien vahvistamista, jotta ylläpitäisiin muutoksiin ja kriiseihin kyetään varautumaan ennakoivasti ja määrätietoisesti. Tavoitteena on turvallinen ja kriisinkestävä oikeusvaltio Suomi. Toiminnan painopisteinä ovat edellä mainittujen strategisten tavoitteiden mukaisesti kansallisen turvallisuuden ja yhteiskunnan kriisinkestävyyden vahvistaminen, sisäisen turvallisuuden strategisista ydintehtävistä huolehtiminen sekä keskeisten kansalaisille tarjottavien palvelujen varmistaminen. Tavoitteiden saavuttaminen muuttuneessa turvallisuusympäristössä edellyttää turvallisuusviranomaisten suorituskyvyn turvaamista, hyvää ennakointi- ja analyysikykyä ja yhteistä tilannekuvaa sekä riittäviä toimivaltuuksia.



Yllä olevassa taulukossa kuvataan kehyskauden 2025-2028 määrärahatasoa vuosittain sisäministeriön hallinnonalalla.

3.2. Henkilöstövoimavarat

Sisäministeriön hallinnonalan htv-määrä vuonna 2023 oli 15 816 henkilötyövuotta. Valtionhallinnossa konsernitasolla pyritään HR-johtamisen ja -tavoitteiden suurempaan yhtenäisyyteen. Valtion yhteisen henkilöstöstrategian tavoitteet ohjaavat kehittämisen suuntaa koko suunnitelmakauden ajan. Valtion yhteisen henkilöstöstrategian tavoitteet ovat seuraavat:

- Toimintakulttuuri on vastuullista ja perustuu yhteisiin arvioihin
- Johtaminen on ihmislähtöistä ja varmistaa tuottavuuden ja tuloksellisen toiminnan
- Uudistuva henkilöstöpolitiikka mahdollistaa onnistumisen

Tavoitteiden ja yksittäisten toimenpiteiden toteutumista seurataan muun muassa tulosohtauksen ja johtamissopimusmenettelyn kautta.

Tulosopimusohjausta hallinnonalan virastoille ja laitoksille on yhtenäistetty. Kaikkiin tulosopimuksiin kirjattiin HR:n osalta seuraava strateginen tavoite suunnittelukaudelle 2024-2028:

- Johtaminen on ammattitaitoista ja tukee tuloksellisuutta
- Henkilöstö voi hyvin

Taulukko: Sisäministeriön hallinnonalan henkilötyövuodet. Toteuma 2019–2020 Tahti-järjestelmän mukaan. Arviot 2022-2026 virastojen osalta SM talousyksikön suorittaman resurssitarkastelun 2022 mukaan.

Virasto	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Arvio 2024	Arvio 2025	Arvio 2026
Sisäministeriö	213	215	234	218	211	245	245	245
Kriisinhallintakeskus (CMC)	19	23	25	28	29	28	26	26
Poliisitoimi *, **	9 939	10 142	10 158	10179	10140	10302	10534	10769
Suojelupoliisi	425	473	518	530	511	553	578	578
Rajavartiolaitos	2 811	2 896	2 920	2 900	2 900	3004	3025	2963
Pelastusopisto	116	126	133	139	132	144	144	142
Hätäkeskuslaitos	580	586	596	590	630	614	620	615
Maahanmuuttovirasto	1 039	894	1 010	1 237	1263	1378	1424	1424
Yhteensä	15 142	15 355	15 594	15 821	15 816	16 268	16 596	16 736

*) Vuodet 2022-2024 eivät ole vertailukelpoisia edeltävien vuosien kanssa. Vuosissa 2022-2024 ovat mukana vain poliisin momentilta palkatut henkilöt.

**) Poliisitoimen arvio vuosille 2022-2026, mikäli sopeutustoimia ei jouduta kohdentamaan henkilöstöön.